

Hout onder de hamer in Arnhem

Op de houtveiling van Münster wordt sinds 1994 met groot succes het beste Nederlandse hout aangeboden door Staatsbosbeheer en de Unie van Bosgroepen. Vanwege het succes is er bij de Unie van Bosgroepen het idee ontstaan zèlf een veiling te organiseren. Hiervan werd in het Nederlands Bosbouw Tijdschrift reeds eerder bericht (Velema, 1996).

Dat dit idee aanslaat bewees de Vereniging Houtrijk Nederland, die samen met de gemeente Arnhem een houtveiling organiseerde op 15 maart jl. Dit artikel beschrijft deze veiling en vergelijkt deze met de houtveiling in Münster, omdat ook vele Nederlandse houtkopers in Münster hout kopen en gewend zijn aan de Duitse manier van veilen.

Op zaterdag 15 maart werd dus hout geveild. De gemeente Arnhem had hiervoor de directie van het Openluchtmuseum bereid gevonden de plaats van het veilinggebouw te leveren hetgeen een sfeervolle locatie opleverde. Voor de ca. 150 aanwezigen, onder wie een journalist van de Volkskrant, was het een eerste of hernieuwde kennismaking, want het is immers 30 jaar geleden dat er voor het laatst in Nederland hout werd geveild. Een oude traditie is hiermee in ere hersteld.

Organisatie

Bij de houtveiling in Arnhem was veel moeite gedaan om het aanwezige hout er op zijn best uit te

De kavel met Prunus serotina die in Munster 280,- DM/m² opleverde

laten zien. Tot op het laatst toe kon hout aangeboden worden, hetgeen een aanvulling op de catalogus opleverde. In Münster moet het hout al in december aangemeld zijn zodat de organisatie de catalogus op tijd klaar heeft en naar de geïnteresseerden kan opsturen. Bovendien ligt het hout gedurende een aantal weken ter bezichtiging op het tentoonstellingsterrein. Bij de houtveiling in Arnhem was dat twee dagen en een ochtend. In Münster classificeert men het hout volgens de richtlijnen van het Duitse ministerie van VROM: zaaghout wordt hier onderscheiden in de klassen A, B en C, waarbij A een betere kwaliteit betekent dan C, Teilfineer (TF) is er in de klassen ATF, BTF, CTF, dat wil zeggen dat het hout voor een deel fineerhout is en voor een deel zaaghout, en fineer is klasse F. Volgens Aertsen en Roest (1996) zou bij een veiling het hout volgens deze richtlijnen geclassificeerd moeten worden. Dit heeft als voordeel dat potentiële kopers een mogelijkheid hebben

om het hout op hun waarde te schatten vóórdat men gaat kijken, hetgeen met name bij eventuele buitenlandse geïnteresseerden een belangrijke factor kan zijn in het besluit om al dan niet naar de veiling toe te komen. Probleem hierbij is dat het classificeringssysteem in Nederland niet zo gebruikelijk is. Een duidelijke classificering van het hout ontbrak in de catalogus van de veiling in Arnhem. Er werd nu slechts aangegeven of het zaaghout dan wel houtbewerkingshout was.

Veilingmeester

Anders dan bij de veiling van Münster waar men het hout door boseigenaren laat veilen, had de veilingorganisatie in Arnhem gekozen voor een professionele veilingmeester. Voor beide methoden is iets te zeggen: Een belangrijk argument om voor een professionele veilingmeester te pleiten is dat de veilingmeester meer ervaren is in het verleiden van aarzelende kopers tot het uitbrengen van een hoger bod

Omdat er in Arnhem relatief weinig stammen van goede kwaliteit lagen, kozen sommige houtkopers ervoor het gekochte hout gelijk maar te verzagen, want dat was makkelijker meenemen

(Cassady, 1967), iets waar het bij de veiling toch om gaat. Daarnaast weet de professionele veilingmeester de aandacht beter vast te houden. Iets wat bevestigd wordt door het feit dat in Münster de aandacht van het (kopers-) publiek af en toe wegviel door bijvoorbeeld het onduidelijke spreken van de veilingmeester. In Arnhem kon de veilingmeester dankzij het vertellen van een enkele grap op zijn tijd de aandacht goed vast te houden.

Nadeel van een professionele veilingmeester is echter dat hij de potentiële houtkopers niet kent en minder verstand heeft van de houtmarkt.

Aanbod

Het hout dat in Arnhem geveild werd, was onder andere afkomstig van Bosgroepen Limburg en Gelderland en de gemeenten Ede en Arnhem. Naast houtsoorten die in Münster ook op de veiling aangeboden worden zoals lariks,

Douglas, grove den en eik, werden er ook speciale houtsoorten aangeboden als taxus, tulpenboom en gouden regen. De kwaliteit van het aangeboden hout liep uiteen van goed tot slecht, alsof de veilingorganisatie niet genoeg gekeken had naar de kwaliteit. Een indicatie hiervoor is dat er in Arnhem 66 van de 134 kavels bleven liggen, waarvan enkele na afloop van de veiling gelijk de versnipperaars in gingen.

Maar het is ook mogelijk dat de aangeleverde hoeveelheid het probleem was. Indien er strenger naar de kwaliteit gekeken was,

had de organisatie te weinig hout gehad om de veilingkosten te dekken. Het gebrek aan voldoende keuring zorgde nu wel voor een wat negatieve beeldvorming van deze eerste houtveiling. Van alle kanten klonk eenduidig dat de gemiddelde kwaliteit aan de lage kant was.

Afname en prijzen

Naast het feit dat er te weinig naar de kwaliteit van het aangeboden hout gekeken was, heeft de veilingorganisatie ook niet voldoende gekeken naar het koperspubliek en hun wensen. Iets wat bij een veiling als die in Münster bijvoorbeeld wel gebeurt. Dit leidde tot situaties dat er soms helemaal niet geboden werd, dan weer dat er slechts één of twee bieders tegen elkaar aan het bieden waren. Hoewel er dus weinig kopers waren, waren de prijzen voor het kwalitatief meer hoogwaardige hout normaal tot goed. Zo werden er voor zomereik prijzen geboden die lagen tussen de f 300,- tot f 390,-; voor lariks f 180,-; voor noot f 430,-; voor es f 200,- en voor de

Het tentoonstellingsterrein van Arnhem

*Eco hout lag er ook.
(Foto's: Renske Schulting)*

tulpenboom die er lag werd f 90,- geboden (alle prijzen per m³, zonder schors). Een taxus bracht het hoogste bedrag van de vei-

ling op: f 530,-/m³. Een andere kavel, bestaande uit 17 kleinere taxusstammen, bracht f 110,-/m³ op. Navraag leerde me dat dit

hout gebruikt gaat worden voor handbogen. De hier genoemde bedragen zijn exclusief de veilingdeelnamekosten van 10% en belasting.

In Münster werd dit jaar gemiddeld 680,- DM/m³ voor een eik betaald, een kavel *Prunus serotina* (Amerikaanse vogelkers!) uit Nederland bracht toch nog 280,- DM/m³ op en het hoogste bedrag van dit jaar was 2400,- DM/m³ voor een kersenstam van fineerkwaliteit. Ook hierbij moeten de veilingdeelnamekosten nog verrekend worden.

In vergelijking met Münster lijken de prijzen van de veiling in Arnhem misschien niet spectaculair, maar de stammen in Arnhem

Commentaar Rob Nas - Bosschap

Alle lof voor het initiatief van de houtveiling in Arnhem.

Dit type evenementen brengt de betekenis van hout en dus die van de houtproductie en houtoogst onder de aandacht. Verder blijkt het een ontmoetingspunt te zijn voor boscigenaren en handel. De houtveilingen in Duitsland zijn vanuit deze gezichtspunten van groot belang. Een houtveiling om deze redenen georganiseerd, is dus in hoge mate functioneel.

Wanneer het doel van de houtveiling economisch is gelden echter andere criteria. Houtveilingen dienen dan te resulteren in hogere opbrengsten. Gerelateerd aan dit doel, is het beeld minder rooskleurig: de Duitse houtveilingen blijken dan een stuk minder interessant te zijn, zeker als de tot nu toe "gratis uren" van de organisatoren zouden moeten worden be-

taald. (De organisatie van de Duitse houtveilingen wordt "gedragen" door de inzet van ambtenaren bij de houtkeuring en de houtveiling.)

Is een houtveiling interessant voor de boscigenaar? Ook hier geldt enige scepsis. Voordat het hout op de veiling wordt aangeboden, worden veel uren gemaakt. Dit geldt ten aanzien van de kosten om het hout voor de veiling geaccepteerd te krijgen, de zorg dat het hout op de veiling komt, de aanwezigheid van de boscigenaar daar, inclusief zijn drankrekening, etc., etc.

Een onderzoekje van de Stichting Twickel, die al jaren meedoet aan de Duitse veilingen, wees uit dat de stammen waaruit het kwaliteitshout werd gezaagd buiten de veiling net zoveel opbrachten als de stamdelen op de veiling. Anders gezegd: feitelijk waren er geen extra inkomsten via de veiling (mondellinge mededeling Twickel).

Houtveilingen stijgen alleen boven de P.R.-functie uit wanneer zij een plaats in de markt hebben, of anders gezegd: interessant zijn voor zowel de boscigenaar als de houthandel. Randvoorwaarden daarvoor zijn: houtkwaliteit in samenhang tot een specifiek marktsegment, een houthandel die via de houtveiling dat marktsegment wil bedienen en een in financiële termen interessante meerwaarde voor zowel de houthandel als de boscigenaar.

Uitlofferlijke - initiatieven als de Arnhemse, kan men leren dat het op die randvoorwaarden aankomt wil er sprake zijn van een zinvolle plaats voor de houtveiling in het geheel van methoden waarmee hout door het Nederlandse bosbedrijf wordt aangeboden. Hiermee is niet gezegd dat de proefveilingen zinloos zijn. Integendeel, deze leren juist wat de mogelijkheden zijn.

**Commentaar Bart
Lichtenberg - Dienst
M.O.W. Sector
Stadsbeheer Afd. Bossen
en Parken Arnhem**

In dit artikel wordt de door de dienst Milieu en Openbare Werken Afdeling Bossen en Parken, gemeente Arnhem georganiseerde Houtverkoop vergelijken met de houtveilingen zoals die in Duitsland georganiseerd worden. Deze houtveilingen worden al sinds jaar en dag georganiseerd, waardoor ze uitgegroeid zijn tot een goede afzetmogelijkheid voor de beste kwaliteiten rondhout van de bouseigenaren.

De houtverkoop in Arnhem is opgezet met als doel een betere bestemming te vinden voor bijzondere houtsoorten uit de plantsoenen en de parken van de gemeenten Ede, Arnhem en Renkum (beter bekend onder de naam EAR, een samenwerkingsverband op het gebied van bos- en natuurbeheer tussen deze drie gemeenten). Daarnaast werd op deze veiling kwaliteitshout aangeboden dat vrijkomt bij het beheer van de bossen uit de regio Ede, Arnhem en Renkum, zodat we

die wél een behoorlijke kwaliteit hadden, brachten geld naar behoren op. De kopers zijn ook in Nederland dus bereid het hout op hun waarde te betalen.

Eén van de organisatoren was te-

voor deze partijen nieuwe afzetkanalen kunnen aanboren. Deze doelstelling is gehaald, gebleken is dat er veel belangstelling is voor de manier van houtkopen. Overigens ook Stichting Twickel, Bosgroep Limburg en Gelderland, Ebola, Copijn, Haggenburg en Arbori hebben hout aangeleverd voor de houtverkoop.

De kopers zijn zeer positief over het initiatief, los van het feit dat niet al het hout verkocht is.

Een kleinschalige opzet van een houtveiling dus en niet de pretentie houtveilingen van Duitsland te kopiëren. Daarmee zouden we immers voorbijgaan aan ons doel; ons eigen hout zo goed mogelijk af te zetten. Immers, de organisatie van een landelijke kwaliteitshoutveiling gaat voorbij aan gemeentelijke doelstellingen.

Zaterdag 14 maart 1998 wordt er door EAR wederom een houtverkoop georganiseerd. Nu de kopers hernieuwd hebben kennisgemaakt met het fenomeen houtverkoop hebben wij er alle vertrouwen in dat de volgende verkoping meer kopers aan zal trekken.

vreden met het resultaat: "De veiling is gegaan zoals ik had verwacht."

Ook een houtaanbieder was tevreden: hij had al zijn hout voor redelijke prijzen van de hand kunnen doen.

Heeft de houtveiling in Nederland gezien dit alles nu een kans van slagen?

Hoewel ook deze veiling heeft aangetoond dat de zwakke plek van een kwaliteitshoutveiling het aanbod is, is het in de toekomst zeker mogelijk een soortgelijke veiling grootschaliger op te zetten. Het aanbod is dan automatisch hoger en de kwaliteit beter. De plannen hiervoor zijn in volle gang en de eerste Nederlandse Kwaliteitshoutveiling onder de vlag van de Unie van Bosgroepen staat dan ook gepland voor februari 1999 (Velema, mond. mededeling). Tot die tijd wordt er gewerkt aan het samenstellen van kwaliteitscriteria, logistieke werken met betrekking tot de aan- en afvoer van het hout en de feitelijke organisatiestructuur. De algemene reactie was dat de houtveiling in Arnhem een goed initiatief is, maar verdere uitwerking behoeft. Al met al was het een gezellige dag.

Literatuur

- Aertsen, E.J.M. en E. Roest, 1996. Een Nederlandse Kwaliteitshoutveiling. Hoe moet dat? Handleiding voor het organiseren van een kwaliteitshoutveiling in Nederland. Afstudeerscriptie Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein, Velp.
- Cassady, R., Auctions and Auctioneering, Berkeley, Los Angeles, 1967.
- Didde, R. Notenstam verlaat veiling van hout voor 430 gulden, De Volkskrant van maandag 17 maart 1997.
- Velema, A., 1996. In oprichting: een jaarlijkse kwaliteitshoutveiling in Nederland, Nederlands Bosbouw Tijdschrift 68-2, p.59-60